

בְּנוֹנָא דָּא כְּתִיב, (שמואל ב ב) וַיִּשְׁאַל דָּוִד בֵּינִי לֵאמֹר הֲאֶעֱלֶה
בְּאַחַת עָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר יְיָ עֲלֶיהָ וַיֹּאמֶר אָנָּה אֶעֱלֶה
וַיֹּאמֶר חֲבֻרֹנָה. וְכִי בֵּינוֹן דְּמִית שְׂאוּל וּמַלְכוּתָא אֶתְחַוֵּי
לְדָוִד אִמְאֵי לָא קַבִּיל מַלְכוּתָא מִיַּד עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

אַלָּא כִּלְאֵי רֹזָא דְחֲכַמְתָּא אִיהוּ, בְּגִין דְּדָוִד לִית לִיה
לְקַבְּלָא מַלְכוּתָא אַלָּא עַד דִּיתְחַבֵּר בְּאַבְהֵן דְּאֲנָוִן
בְּחֲבֻרוֹן וּבְדִין בְּהוּ יְקַבֵּל מַלְכוּתָא. וְעַל דָּא אֶתְעַכֵּב תַּמָּן
שְׁבַע שָׁנִין בְּגִין דִּיקַבֵּל מַלְכוּתָא בְּדָקָא יְאוּת וְכִלְאֵי בְּרֹזָא
דְּחֲכַמְתָּא וּבְגִין דִּיתַקֵּן מַלְכוּתִיהָ. בְּנוֹנָא דָּא אַבְרָהָם לָא
עָאֵל בְּקִיּוּמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד דְּעָאֵל לְאַרְעָא.

חָמִי מַה כְּתִיב וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאַרְיִן. וַיַּעֲבֹר וַיִּלְךְ
מִיבְעֵי לִיה, אַלָּא הָכָא הוּא רְמֵז שְׂמָא קַדִּישָׁא
דְּאַתְחַתִּים בִּיה עֲלָמָא בְּשַׁבְעִין וַתְּרִין אֶתְוֹן גְּלִיפִן

לשון הקודש

יְקַבֵּל בְּהֵם מַלְכוּת. וְעַל כֵּן הִתְעַכֵּב שָׁם
שְׁבַע שָׁנִים, בְּדֵי שִׁיקְבַּל מַלְכוּת בְּרֹאוּי,
וְהַבֵּל בְּסוּד הַחֲכֵמָה וּבְדֵי שִׁיתַקֵּן אֶת
מַלְכוּתוֹ. כִּמוֹ כֵּן אַבְרָהָם לָא נִכְנַס
לְבְרִיתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד
שְׁנַכְנַס לְאַרְיִן.

רָאָה מַה כְּתוּב, וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאַרְיִן.
וַיַּעֲבֹר? וַיִּלְךְ הִיךָ צְרִיךְ לְהִיטֵל! אַלָּא פֶּאֶן
הוּא רְמֵז הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ שְׁנַחֲתֵם בּוֹ הָעוֹלָם
בְּשַׁבְעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת שְׁכֵלָן

הַדְּרָגָה הַהִיא. כִּמוֹ כֵּן כְּתוּב (שמואל-ב ב)
וַיִּשְׁאַל דָּוִד בְּה' לֵאמֹר הֲאֶעֱלֶה בְּאַחַת
מִעָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר ה' עֲלֶיהָ וַיֹּאמֶר דָּוִד
אָנָּה אֶעֱלֶה וַיֹּאמֶר חֲבֻרֹנָה. וְכִי בֵּינוֹן
שְׂמַת שְׂאוּל וְהַמַּלְכוּת רְאוּיָה לְדָוִד, לְמַה
לָא קַבֵּל אֶת הַמַּלְכוּת מִיַּד עַל כָּל
יִשְׂרָאֵל?

אַלָּא הַבֵּל הוּא סוּד שֶׁל חֲכֵמָה, מִשּׁוּם
שְׁדוּד אֵינִן לוֹ לְקַבֵּל מַלְכוּת אַלָּא עַד
שִׁיתְחַבֵּר עִם הָאֲבוֹת שְׁהֵם בְּחֲבֻרוֹן, וְאִזּוֹ

וְכִלְהוּ בְשֵׁמָא דָּא. כְּתִיב הֵכָא וַיַּעֲבֹר וּכְתִיב הֵתָם (שמות)
 (לד) וַיַּעֲבֹר יְיָ עַל פְּנֵיו וַיִּקְרָא:

**בְּסִפְרָא דְרַבִּי יִיסָא סָבָא כְּתִיב הֵכָא וַיַּעֲבֹר אַבְרָם
 בְּאַרְצָן וּכְתִיב הֵתָם (שמות לג) אֲנִי אֶעֱבֹר כָּל
 טוֹבִי. וְהוּא רָמֵז לְקְדוּשָׁה דְאַרְעָא דְאַתִּי מֵאַתֵּר עֲלָאָה
 כְּדָקָא חַיִּי. עַד מְקוּם שְׁכָם עַד אֵלּוּן מוֹרָה. מִסְטָרָא
 דָּא (ד"א ל"ג דְלִמְתָא). לְסִטְרָא דָּא כְּדָקָא חַיִּי. וְהַכְּנַעֲנִי אִזְ
 בְּאַרְצָן. הָא אֲתַמָּר דְעַד פְּדִין שְׁלֵטָא חַיִּיָּא בִישָׂא
 דְאַתְלֵטָא וְאַיִתִּי לְוֹטִין עַל עֲלָמָא דְכְּתִיב, (בראשית ט)
 אָרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחֵיו וּכְתִיב, (בראשית י)
 אָרוּר אֶתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגו'. וְתַמָּן אֲתִקְרִיב אַבְרָהָם
 לְגַבִּי קִדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא. מַה כְּתִיב וַיֵּרָא יְיָ אֶל אַבְרָם
 הֵכָא אֲתַגְלִי לִי הָא מַה דְלָא הוּא יָדַע תְּהוּא חֵילָא
 עֲמִיקָא דְשְׁלֵטָא עַל אַרְעָא. וּבְגִין כֵּן וַיֵּרָא מַה (דף פ ע"א)
 דִּתְהוּה מִתְכַּפִּי מִנִּיהָ.**

לשון הקודש

ל"ג שלמטהו לצד זה פראוי. והכנעני אז
 בארצן, הרי נתבאר שעד כעת שולט
 הנחש הרע שהתקלל והביא קללות על
 העולם, שכתוב (בראשית ט) ארוּר כְּנַעַן עֶבֶד
 עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחֵיו, וכתוב (שם א) ארוּר
 אֶתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגו'. ושם התקרב
 אברהם לקדוש-ברוך-הוא. מה כתוב?

בשם הזה. כתוב כאן וַיַּעֲבֹר, וכתוב שם
 (שמות לד) וַיַּעֲבֹר ה' עַל פְּנֵיו וַיִּקְרָא.

בְּסִפְרָא של רבי ייסא הזקן כתוב, וַיַּעֲבֹר
 אַבְרָם בְּאַרְצָן, וכתוב שם (שם לג) אֲנִי
 אֶעֱבֹר כָּל טוֹבִי. והוא רמז לקדשת
 הארץ שבאה ממקום עליון פראוי. עד
 מקום שכם עד אלון מורה, מצד זה ור"א

וּבְדִין וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיְיָ הַנִּרְאָה אֵלָיו, בֵּינוֹן דְּאָמַר
 לַיְיָ מַהוּ הַנִּרְאָה אֵלָיו. אֵלָּא הָכָא אֲתַגְלִי לִיה
 הֵהוּא דְרַגְנָא דְשִׁלְטָא עַל אַרְעָא וְעָאֵל בֵּיה וְאֲתַקְיִים
 בֵּיה:

וַיַּעֲתִק מַשָּׁם הַהָרָה. מִתַּמָּן יָדַע הַר יֵי. וּכְלָהוּ דְרַגְיִן
 דְנִטְיֵעִין בְּהַאי אֲתַר. וַיֵּט אֶהְלָה בְּה"א כְּתוּב.
 פְּרִישׁ פְּרִישׁוֹ וְקַבִּיל מַלְכוּ שְׁמִיָּא בְּכָלְהוּ דְרַגְיִן דְאֲחִידִין
 בֵּיה. וּבְדִין יָדַע דְקוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא שְׁלִיט עַל כָּלָּא.
 וּבְדִין בָּנָה מִזְבֵּחַ. וְתַרִין מְדַבְּתֵן הוּו, בְּגוּן דְהָכָא אֲתַגְלִי
 לִיה דְהָא קְדוּשָׁא בְרוּךְ הוּא שְׁלִיט עַל כָּלָּא וַיָּדַע חֲכָמָה
 עֲלָאָה, מַה דְלָא הָוָה יָדַע מְקַדְמַת דְנָא. וּבָנָה תַרִין
 מְדַבְּתֵן חַד לְדְרַגְנָא דְאֲתַגְלִיָּא וְחַד לְדְרַגְנָא דְאֲתַפְסִיָּא.

לשון הקודש

וְכָל הַדְרָגוֹת הַנְּטוּעוֹת בְּמִקּוּם הַזֶּה. וַיֵּט
 אֶהְלָה, כְּתוּב בְּה"א. פְּרִישׁ פְּרִישָׁה וְקַבִּיל
 מַלְכוּת שְׁמִיָּים בְּכָל הַדְרָגוֹת שְׁאֲחוּזוֹת בּוּ,
 וְאִזּוּ יָדַע שְׁהַקְדוּשׁ בְרוּךְ הוּא שׁוֹלֵט עַל
 הַכָּל, וְאִזּוּ בָּנָה מִזְבֵּחַ. וּשְׁנֵי מִזְבְּחוֹת הָיוּ,
 מִשּׁוּם שְׁכָאֵן הַתְּנַלְתָּה לוֹ שְׁהַרִי הַקְדוּשׁ
 בְרוּךְ הוּא שׁוֹלֵט עַל הַכָּל, וַיָּדַע הַחֲכָמָה
 הַעֲלִיּוֹנָה מַה שְׁלֵא הָיָה יוֹדַע מִלְפָּנָי בּוּ.
 וּבָנָה שְׁנֵי מִזְבְּחוֹת – אֶחָד לְדְרַגְתָּה
 הַגְּלוּיָה, וְאֶחָד לְדְרַגְתָּה הַנְּסֻתָּרָה.

וַיֵּט אֵל אַבְרָם. כָּאֵן הַתְּנַלְתָּה לוֹ מַה
 שְׁלֵא הָיָה יוֹדַע אוֹתוֹ הַכַּח הַעֲמֵק שְׁשׁוֹלֵט
 עַל הָאָרֶץ. וּמִשּׁוּם כִּדּוּ וַיֵּט, מַה שְׁהָיָה
 מְכַסֶּה מִמֶּנּוּ.

וְאִזּוּ וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה' הַנִּרְאָה אֵלָיו.
 בֵּינוֹן שְׁאָמַר לַה', מַה זֶה הַנִּרְאָה אֵלָיו?
 אֵלָּא כָּאֵן הַתְּנַלְתָּה לוֹ אוֹתָהּ הַדְרָגָה
 שְׁשׁוֹלֵטָת עַל הָאָרֶץ, וּנְכַנְסֵם בְּהַ וְהַתְּקַיִם
 בְּהַ.

וַיַּעֲתִק מַשָּׁם הַהָרָה. מַשָּׁם יָדַע הַר ה'

תָּא חַיִּי, דְּהָכִי הָוּה בְּקַדְמֵיתָא כְּתִיב וַיִּבְנֶן שָׁם מִזְבֵּחַ
 לַיְי הַנִּרְאָה אֱלֹוֹ וְגו'. וּלְבַתֵּר כְּתִיב וַיִּבְנֶן שָׁם
 מִזְבֵּחַ לַיְי סֵתֶם וְלֹא כְּתִיב הַנִּרְאָה אֱלֹוֹ. וְכֹלֵא רָזָא
 דְּחֻכְמָתָא אִיהוּ. וּכְדִין אֲתַעֲטֵר אַבְרָהָם מִדְּרָגָא
 לְדְרָגָא עַד דְּסָלִיק לְדְרָגְיָה דְּדָא הוּא דְּכְתִיב וַיִּסַּע
 אַבְרָם הַלּוֹךְ וְנָסוּעַ הַנִּגְנָבָה. דָּא דְרוּם דִּהוּא חוּלְקִיָּה
 דְּאַבְרָהָם. הַלּוֹךְ וְנָסוּעַ דְּרָגָא בְּתֵר דְּרָגָא עַד דְּסָלִיק
 לְדְרוּם וְתַמָּן אֲתַקְשֵׁר בְּדֻקָּא יְאוּת וְסָלִיק לְדְרָגְיָה
 דְּדְרוּם. כִּיּוֹן דְּאַתַּעֲטֵר אַבְרָהָם בְּדְרָגְוֵי בְּאַרְעָא
 קַדִּישָׁא וְעָאֵל (בְּאַרְעָא) בְּדְרָגָא קַדִּישָׁא, כְּדִין מַה כְּתִיב
 וַיְהִי רָעַב בְּאַרְיִן. דִּלָּא הוּוּ יְדַעֵי יְדִיעָה לְקַרְבָּא לְגַבֵּי
 דְּקַדִּישָׁא בְּרִידָא הוּא:

וַיְהִי רָעַב בְּאַרְיִן, דְּעַד כְּפֵן לָא הָוּה חֵילָא דְּעַל
 אַרְעָא יְהִיב תְּקַפָּא וּמְזוּנָא עַל אַרְעָא, כְּנִין
 דְּעַד לָא אֲתַקְדִּישַׁת (נ"א אֲתַתְּקַנַּת) וְלֹא קִיּוּמָא בְּקִיּוּמָא.

לשון הקודש

וְנָסוּעַ דְּרָגָה אַחַר דְּרָגָה עַד שְׁעָלָה לְדְרוּם
 וְשָׁם נִקְשֵׁר כְּרֵאוֹי, וְעָלָה לְדְרָגְתוֹ שֶׁל
 הַדְּרוּם. כִּיּוֹן שְׁאַבְרָהָם הִתְעַטֵּר בְּדְרָגְתוֹ
 בְּאַרְיִן הַקְדוּשָׁה וְנִכְנַס וּבְאַרְיִן לְדְרָגָה
 הַקְדוּשָׁה, אִזּוּ מַה כְּתוּב? וַיְהִי רָעַב בְּאַרְיִן,
 שְׁלֵא הָיוּ יוֹדְעִים יְדִיעָה לְהַתְּקַרֵּב אֶל
 הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא.

וַיְהִי רָעַב בְּאַרְיִן, שְׁעַד כְּפֵת לָא הָוּה

כֹּא רָאָה שְׂכַף הָיָה בְּרֵאשׁוּנָה. כְּתוּב
 וַיִּבְנֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה' הַנִּרְאָה אֱלֹוֹ וְגו',
 וְאַחַר כֵּן כְּתוּב וַיִּבְנֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה' סֵתֶם,
 וְלֹא כְּתוּב הַנִּרְאָה אֱלֹוֹ, וְהַכֹּל הוּא סוּד
 שֶׁל חֻכְמָה. וְאִזּוּ הִתְעַטֵּר אַבְרָהָם מִדְּרָגָה
 לְדְרָגָה עַד שְׁעָלָה לְדְרָגְתוֹ. זֶהוּ שְׂכַתוּב
 וַיִּסַּע אַבְרָם הַלּוֹךְ וְנָסוּעַ הַנִּגְנָבָה. זֶה
 הַדְּרוּם, שֶׁהוּא חֵלְקוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, הַלּוֹךְ

בֵּינָם דְּחָמָא אַבְרָהָם דְּהָא הָהוּא חֵילָא דְּמִמְנָא עַל
 אַרְעָא לָא יְהִיב תְּקַפָּא וְחֵילָא קַדִּישָׁא בְּדַקְתָּוִי, בְּדִין
 וַיֵּרֵד אַבְרָם מִצְרַיִם לְגֹר שָׁם. מִנָּא יָדַע אַבְרָהָם,
 דְּכַתִּיב לְזַרְעֲךָ נָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת. בְּדִין יָדַע
 אַבְרָהָם דְּהָא אַרְעָא לָא אֶתְתַּקְנָא בְּתַקּוּנָא קַדִּישָׁא
 אֱלָא בְּדַרְגִּין (דִּישׁוּ) קַדִּישִׁין דִּיפְקֹן מִנֵּיהּ, וּבְדִין יָדַע
 אַבְרָהָם רְזָא דְחֻכְמָתָא דְאַרְעָא לָא תַתְּקֵן בְּקַדוּשָׁא
 אֱלָא כְּדִאמְרוּן:

סְתְרֵי תוֹרָה

קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְמִיז חֻכְמָתָא עַלְאָה בְּאַבְרָהָם וּבִיצְחָק, אַבְרָהָם
 דָּא נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא וְאִיהִי (ס"א אָב וְרָם), נִשְׁמָתָא דָּא הִיא
 שְׂרָה. לוּט דָּא הוּא נַח"שׁ וּבֵת זֹוגִיָּה דְּהָהוּא סַמְאֵל. רו"ח קַדִּישָׁא
 דָּא יִצְחָק. נִפְ"שׁ קַדִּישָׁא דָּא רַבְקָה. יצ"ר הָרַע דָּא רוּחַ הַבְּהֵמָה,
 וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה בְּחֻכְמָתִיהָ (קהלת א) מִי יוֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

שְׁהָאֲרִין לָא תַתְּקֵן בְּקַדְשָׁהּ, אֱלָא כִּפִּי
 שְׂאֵמְרָנּוּ.

סְתְרֵי תוֹרָה

הַקְּדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא רוּמֵז חֻכְמָה
 עַלִּינְגָה בְּאַבְרָהָם וּבִיצְחָק. אַבְרָהָם זֵו
 הַנִּשְׁמָה לְנִשְׁמָה וְהִיא וְסִיָּא אָב וְרָם,
 וְהַנִּשְׁמָה הַזֹּו הִיא שְׂרָה. לוּט זֵה הוּא
 הַנַּח"שׁ וּבֵת זֹוגֵו שְׁלֵם הַסַּמְאֵל הַהוּא.
 רו"ח הַקְּדוּשָׁה זֵה יִצְחָק. נִפְ"שׁ הַקְּדוּשָׁה
 זֵו רַבְקָה. יצ"ר הָרַע זֵו רוּחַ הַבְּהֵמָה, וְעַל
 זֵה אָמַר שְׁלֹמֹה בְּחֻכְמָתוֹ (קהלת א) מִי יוֹדַע

הַכַּח שְׁעַל הָאֲרִין נוֹתֵן חֻק וּמִזוֹן עַל
 הָאֲרִין, מִשׁוּם שְׁמֵרָם הַתְּקַדְשָׁה וְנִיָּא
 נִתְקַנְהוּ וְלָא עֲמֵדָה בְּקִיּוּם. בֵּינָם שְׂאֵבְרָהֶם
 רָאָה אֶת אוֹתוֹ הַכַּח הַמְּמַנְהַ עַל הָאֲרִין,
 לָא נָתַן חֻק וְכַח קְדוּשָׁא בְּרָאוּי, אִזּוּ וַיֵּרֵד
 אַבְרָם מִצְרַיִם לְגֹר שָׁם. מִנָּיִן יָדַע
 אַבְרָהָם? שְׂפִתוֹב לְזַרְעֲךָ נָתַתִּי אֶת
 הָאָרֶץ הַזֹּאת. אִזּוּ יָדַע אַבְרָהָם שְׂהֵנָה
 הָאֲרִין לָא נִתְקַנְהַ בְּתַקּוּן קְדוּשָׁה, אֱלָא
 בְּדַרְגוֹת וְיִדְעוֹת קְדוּשׁוֹת שְׂנִיעָאוּ מִמְּנֵו.
 וְאִזּוּ יָדַע אַבְרָהָם אֶת סוּד הַחֻכְמָה,

העולה היא וגו' נפש הבהמית דא נפש מסטרא דיצר הרע. ועל דא אמרו (נ"א דההוא) דאיהי נשמתא לנשמתא אתערא לגברא בירא"ה ובחכמ"תא, נשמתא אתערא לאיניש בבניה, הדא הוא דכתיב, (איוב כח) ויאמר לאדם הן יראת יי היא חכמה וגו'. נשמ"תא אתערי בתשוב"ה דאתקרי בינה ואקרי שר"ה. ורו"ח הוא הקו"ל ואתקרי דעת ואתערי לאיניש די סליק קליה באורייתא, ואתקרי תורה שבכתב, ונפש השכלית אתער מניה עובדין טבין.

ובדוגמא דא ברא גופא מארבע יסודות אש ורוח ועפר ומים כגוונא דהוא נשמתא לנשמתא נשמה ורוח ונפש. מים דא דכר ודא הוא מים מתיקי דקדושה, ואית מים המאריים דאנון יצר הרע. אית אשא קדישא נוקבא ואית אשא נוכראה אש זרה, ועל דא כתיב ואל יבא בכל עת אל הקודש, דאיהי נוקבתא מן יצר הרע. רוח קדישא איהו דכר. אית רוח מסאבא דא יצר הרע שנאמר (ישעיה יד) כי משרש נחש יצא צפע. אית עפר קדישא ואית עפר מסאבא.

לשון הקודש

ממנה מעשים טובים.

ובדגמא הזו ברא את הגוף מארבעה יסודות - אש ורוח ועפר ומים, כמו שהוא נשמה לנשמה, נשמה ורוח ונפש. מים זה זכר, וזהו המים המתוקים של קדשה. ויש מים המאריים שהם יצר הרע. יש אש קדושה נקבה, ויש אש נכריה, אש זרה. ועל זה פתוב ואל יבא בכל עת אל הקודש, שהיא נקבה מיצר הרע. רוח קדושה היא זכר. יש רוח טמאה, זה יצר הרע, שנאמר (ישעיה

רוח בני האדם העלה היא וגו'. נפש הבהמית זו הנפש מצד היצר הרע. ועל זה אמרו ושהוא) שהנשמה לנשמה הזו מעוררת את האיש בירא"ה ובחכמ"ה. הנשמה מעוררת את האיש בבניה. זהו שכתוב (איוב כח) ויאמר לאדם הן יראת ה' היא חכמה וגו'. הנשמ"ה מעוררת בתשוב"ה שנקראת בינה ונקראת שר"ה. ורו"ח הוא הקו"ל, ונקרא דעת, ומעוררים את האיש שקולו עולה בתורה, ונקרא תורה שבכתב, והנפש השכלית מתעוררים

ועל דא נשמטא דאיהי תשוב"ה אתקיפת ביה בההוא נחש לתברא ליה בשעבודא דתשובה ואמשיף ליה לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, ואנון ארבע יסודי מתפשטין לעשרין ותריין אתוון אחה"ע בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"ץ. (עד כאן גליון):

ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם. דא בי כנישתא אתר דדיורא דשכינתא תמן כמא דאת אמר, (בראשית מח) ואנ"י נתתי לה ש'כ'ם' אחד, דא שכינתא דאתחזי ליה הואיל ואתקרי צדיק, דהא צדק לאו דיורה אלא בהדי צדיק, ודא הוא עד מקום שכם. עד אלון מורה אלו בתי מדרשות דאולפין ומורים תמן תורה ברבים. והפנעני אז בארץ. כדין אתבסם ואתתקן יצר הרע בגופא בעל כרחיה. דסגי אין שמהן אית ליה, ובגיני כף (אתהדר) אדפר בשמהן סגי אין. אז בארץ ודאי ואתכפא בהאי, בגין דכדין איהו גופא בזמנא דלא אתעבר מניה ההוא נחש כל כף, בגין דבקוּתא דגופא כדין הפנעני אז בארץ, אמאי אקרי כנעני, דאסחר גופא לדינין בישין.

לשון הקודש

קדוש ויש עפר טמא.

ועל זה, הנשמה שהיא תשוב"ה, מתגברת באותו הנחש לשבר אותו בשעבוד של תשובה, ומושך אותו לבתי כנסיות ובתי מדרשות, ואותם ארבעת היסודות מתפשטים לכ"ב אותיות, אחה"ע בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"ץ.

ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם – זה בית הפנסת, מקום דיור השכינה שם, כמו שנאמר (בראשית מח) ואנ"י נתתי לה ש'כ'ם' אחד. זו שכינה שראויה לו, הואיל ונקרא צדיק, שהרי הצדק אין

דיורה אלא עם צדיק, וזהו עד מקום שכם. עד אלון מורה – אלו בתי מדרשות שלומדים ומורים שם תורה ברבים.

והפנעני אז בארץ – אז נמתק ונתקן יצר הרע בגוף בעל כרחו. ששמות רבים יש לו, ומשום כך וקורו גזפר בשמות רבים. אז בארץ, ודאי, ונכנע בזה, משום שאז הגוף בזמן שלא בטל מפניו אותו הנחש כל כף, משום דבקוּת הגוף אז הפנעני אז בארץ. למה נקרא כנעני? שמשוכב את הגוף לדינים רעים.

וּנְשַׁמְתָּא קַיִמָּא בְּהַאי עֲלֵמָא כְּדָקָא יְאוּת בְּגִין לְמִזְכֵּי בָּהּ, לְבַתָּר
כַּד נִפְקַת מֵהַאי עֲלֵמָא אִי זְכָאת סְלָקָא לְאַתְרָה דְּנִפְקַת
מִתַּמָּן דְּכְתִיב אֶל מְקוֹם הַמְּזִבַּח אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשׁוֹנָה וּכְתִיב
אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אֶהְלֶה בַּתְּחִלָּה. אֶהְלֶה בְּהָ"א.

וְהִשְׁתָּא אִיהִי קַיִמָּא בֵּין לְסְלָקָא לְעֵילָא וּבֵין לְנַחְתָּא לְתַתָּא.
(דְּכְתִיב) בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין הָעֵי. אִי זְכָאת סְלָקָא אֶל מְקוֹם
הַמְּזִבַּח, אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם וְגו'. מָאן עָשָׂה וּמָאן מְזִבַּח. אֶלָּא אֲשֶׁר
עָשָׂה שָׁם, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּאִיהוּ עֶבֶד תַּמָּן הַאי מְזִבַּח
וְאַתְקִין לָהּ עַל תְּרִיסַר אַבְנֵין לְמַסְפַּר שְׁבַטֵי בְּנֵי יִעֲקֹב אֲשֶׁר הָיָה
דְּבַר יִי אֱלֹיו לְאֹמַר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמִךְ וְדָאִי.

וּמְזִבַּח דָּא עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשׁוֹנָה כַּד אַתְבְּרִי עֲלֵמָא עֲלָאָה (עֲלָאָה)
טְמִירָא לְכָל עֲלָמִין, וּמִיכָא"ל כְּהֵנָּא רַבָּא קָאִים וּמְקָרִיב
עֲלָה קְרַבְּנִין דְּנִשְׁמַתִּין, פִּינּוֹן (דף 9 ע"ב) דְּנִשְׁמַתָּא סְלָקָא תַּמָּן מַה
כְּתִיב וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם בְּשֵׁם יִי, נִשְׁמַתָּא קָאִרִי תַּמָּן וְאַצְרִירָא
בְּצֻרָא דְחֵי.

לשון הקודש

הַמְּזִבַּח הַזֶּה וְתַקַּן אוֹתוֹ עַל שְׁתֵּי
עֲשָׂרָה אַבְנֵים לְמַסְפַּר שְׁבַטֵי בְּנֵי יִעֲקֹב
אֲשֶׁר הָיָה דְּבַר ה' אֱלֹיו לְאֹמַר יִשְׂרָאֵל
יִהְיֶה שְׁמִךְ וְדָאִי.

וְהַמְּזִבַּח הַזֶּה עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשׁוֹנָה
כַּאֲשֶׁר נִבְרָא הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְעֲלִיוֹן
הַטְּמִיר שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וּמִיכָאֵל הַכְּהֵן
הַגָּדוֹל עוֹמֵד וּמְקָרִיב עֲלֵיו קְרַבְּנוֹת שֶׁל
נִשְׁמוֹת. בֵּינּוֹן שְׁעוֹלָה לְשֵׁם נִשְׁמָה מַה
כְּתוּב? וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם בְּשֵׁם ה'.
הַנִּשְׁמָה קוֹרְאת שָׁם וְנִצְרַרְתַּ בְּצֻר
הַחַיִּים.

וְהַנִּשְׁמָה עוֹמֵדֵת בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּרֵאוּי
כְּדֵי לְזַכּוֹת בָּהּ, אַחֵר כְּדֵי יוֹצֵאת מִן
הָעוֹלָם הַזֶּה. אִם זוֹכָה – עוֹלָה לְמְקוֹמָהּ
שְׁמִשָּׁם יֵצֵאָה, שְׁכֵתוֹב אֶל מְקוֹם הַמְּזִבַּח
אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשׁוֹנָה. וּכְתוּב עַד
הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אֶהְלֶה בַּתְּחִלָּה.
אֶהְלֶה בְּהָ"א.

וְכַעַת הִיא עוֹמֵדֵת בֵּין לְעֵלוֹת לְמַעְלָה
וּבֵין לְרֵדֵת לְמַטָּה, וּשְׁכֵתוֹבוֹ בֵּין בֵּית אֵל
וּבֵין הָעֵי. אִם זוֹכָה – עוֹלָה אֶל מְקוֹם
הַמְּזִבַּח אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם וְגו'. מִי עָשָׂה
וְאִיזָה מְזִבַּח? אֶלָּא אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם זֶה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁעָשָׂה שָׁם אֶת

וְכָל דָּא, אִי זַכָּאָה בְּהַאי עֲלָמָא לְאַתְקַנָּא גּוּפָא כְּדָקָא יְאוּת
וְלֹא־כַפְיָא (וְלֹא־סְפִיָא) תְּקַפָּא דְּהוּא לְטִיָּא, עַד דְּאַתְפְּרָשָׁא
מִנִּיהּ מַה כְּתִיב, וַיְהִי רִיב בֵּין רוּעֵי מְקַנְהַ אַבְרָם וּבֵין רוּעֵי מְקַנְהַ
לוּט (דָּא יִצְרַר הָרַע), דְּבְכָל יוּמָא וַיּוּמָא בְּהַאי עֲלָמָא, אַנּוּן סִיעֶן
וּמְנַהֲיָגִין דְּנִשְׁמָתָא, וְאַנּוּן סִיעֶן וּמְנַהֲיָגִין דְּיִצְרַר הָרַע, אַנּוּן
בְּקַטְרוּגָא מְקַטְרָגִין אֵלִין בְּאֵלִין, וְכָל שְׂיִיפִין דְּגּוּפָא בְּצַעֲרָא
בִּינֵיהוּ בֵּין נִשְׁמָתָא וְהוּא נַחֲשׁ דְּקָא מְגִיחִין קַרְבָּא בְּכָל יוּמָא.

מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוּט. נִשְׁמָתָא אֶהְדְּרָא לְגַבֵּי יִצְרַר הָרַע
וְאָמַר לִיהּ, אֵל נָא תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיהָ וּבֵין רוּעֵי וּבֵין
רוּעֵיהָ, סְטָרִין דִּילִי וְסְטָרִין דִּילָהּ. כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ, יִצְרַר
טוֹב וַיִּצְרַר הָרַע קַרְיָבִין דָּא בְּדָא, דָּא לִימִנָא וְדָא לְשִׁמְאָלָא.

הֲלֹא כָּל הָאָרֶץ לְפָנֶיהָ הִפְרָד נָא מֵעָלִי. סְגִיָּאִין חֵיבֵיָא אַנּוּן
בְּעֲלָמָא, זִיל וְשׁוּט אַבְתְּרִיָּהוּ וְאַתְפְּרָשׁ מֵעַמִּי. אִם הִשְׁמָאל
וְאִימִנָה וְגו'. וְאוֹכַח לִיהּ וְאָעִיק לִיהּ בְּכַמְהָ קַרְבִּין דְּעַבִּיד בְּהַדִּיהּ
בְּכָל יוּמָא, עַד דְּכְתִיב וַיִּפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו.

לשון הקודש

הַנִּשְׁמָתָא חוֹזֶרֶת לִיצְרַר הָרַע וְאוֹמְרַת לוּ,
אֵל נָא תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיהָ וּבֵין רוּעֵי
וּבֵין רוּעֵיהָ, הַצְדָּדִים שְׁלִי וְהַצְדָּדִים
שְׁלָהּ, כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ. יִצְרַר
הַטוֹב וַיִּצְרַר הָרַע קְרוּבִים זֶה עִם זֶה. זֶה
לִימִין וְזֶה לְשִׁמְאָל.

הֲלֹא כָּל הָאָרֶץ לְפָנֶיהָ הִפְרָד נָא מֵעָלִי.
רַבִּים הָרָשָׁעִים בְּעוֹלָם, לָךְ וְשׁוּמְט
אַחֲרֵיהֶם וְהִפְרָד מֵעַמִּי. אִם הִשְׁמָאל
וְאִימִנָה וְגו'. וּמוֹכִיחַ אוֹתוֹ וּמְצִיק לוֹ
בְּכַמְהָ קַרְבוֹת שְׁעוֹשָׂה עִמוֹ בְּכָל יוֹם, עַד
שְׁכַתוֹב וַיִּפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו.

וְכָל זֶה אִם צְדִיק בְּעוֹלָם הֵנָּה לְתַקְנָן
הַגּוּף כְּרָאוּי וְלְהַכְנִיעַ וְלְאַסְפּוֹ הַחֲזוֹק שֶׁל
אוֹתוֹ הַמְקַלָּל. עַד שֶׁנִּפְרַד מִמֶּנּוּ מַה
כְּתוּב? וַיְהִי רִיב בֵּין רוּעֵי מְקַנְהַ אַבְרָם
וּבֵין רוּעֵי מְקַנְהַ לוּט וְזֶה יִצְרַר הָרַע, שֶׁבְּכָל
יוֹם וַיּוּם בְּעוֹלָם הֵנָּה הֵם מְסִיעִים
וּמְנַהֲיָגִים אֶת הַנִּשְׁמָתָא, וְהֵם מְסִיעִים
וּמְנַהֲיָגִים אֶת הַיִּצְרַר הָרַע, הֵם מְקַטְרָגִים
בְּקַטְרוּגַת אֱלֹהִים עִם אֱלֹהִים, וְכָל הָאֵיבָרִים שֶׁל
הַגּוּף בְּצַעֲרַת בִּינֵיהֶם, בֵּין הַנִּשְׁמָתָא לְאוֹתוֹ
הַנַּחֲשׁ שֶׁנִּלְחָמִים בְּקַרְבֵּי בְּכָל יוֹם.
מַה כְּתוּב? וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוּט.

כיון דמתפרשין דא מן דא מה כתיב, אברם ישב בארץ כנען. אתישבת נשמתא באנון צדיקיא בישובא טב בשלם. ולוט ישב בערי הכפר, ההוא לטיא מקטרגא אזיל לקטרגא ולא תחברא באתר דחייביא תמן דכתיב ויאהל עד סדום. מה כתיב בתריה ואנשי סדום רעים ותטאים ליי מאד. תמן שריא ושוי דיוריה בינייהו לאתחברא בהו לאסטאה לון ולאוכדא לון. (ואברום בעובדין טבין בתשובה באורייתא) (חסר) (ס"א בעובדין בישין).

(כיון דאשתארת נשמתא בלא מקטרגא ואתדכי גופא מההוא זוקמא, מיך קדשא בריך הוא אשרי דיוריה בהדיה וירית אחסנתא עלאה ותתאה, ואית ליה ניחא בין צדיקיא, וההוא לטיא בין אנון רשיעיא תטאן בהדיה, עד דלא הוה פורקנא לחובייהו).

(מה כתיב וישמע אברם כי נשבה אחיו. וישמע אברם דא נשמתא דאשתארת בדכיו בגופא. כי נשבה אחיו, דא יצר הרע דנשבה בין אנון חייביא בחובין סניאין. וירק את חניכיו ולידי ביתו, אלן אנון צדיקיא דלעאן באורייתא דאנון שויפי דגופא וריזון למיהך בהדיה שמנה עשר ושלוש מאות, אלן רמ"ח שויפין דגופא, ושבעין, דרזא דנשמתא דנקא מתמן).

לשון הקודש

מאותה הזקמה, מיך הקדוש ברנך הוא משרה את דיורו עמו ויורש נחלה עליונה ותחתונה, ויש לו נחת בין הצדיקים, והמקלל ההוא בין אותם הרשעים חוטאים עמו, עד שאין פדות לתטאיהם.

ומה כתוב? וישמע אברם. זו הנשמה שנשארה בטרה הגוף. כי נשבה אחיו - זה יצר הרע שנשבה בין אותם הרשעים בחטאים רבים. וירק את חניכיו ולידי ביתו - אלו הם הצדיקים שעוסקים בתורה, שהם האיברים של הגוף הרוחניים ללכת עמו. שמנה עשר ושלוש מאות - אלו רמ"ח איברי הגוף, ושבעים של סוד הנשמה שיוצאת משם. בכל

כיון שנפרדים זה מזה מה כתוב? אברם ישב בארץ כנען. מתישבת הנשמה עם אותם הצדיקים בישוב טוב בשלום. ולוט ישב בערי הכפר. אותו המקלל המקטרג הולך לקטרג ולהתחבר במקום שהרשעים שם, שכתוב ויאהל עד סדום. מה כתוב אחריו? ואנשי סדום רעים ותטאים לה' מאד. שם שרוי ושם דיורו ביניהם להתחבר עמהם להסיט אותם ולאבד אותם. ואברום במעשים טובים, בתשובה, ובתורה (טוב) ובמעשים רעים.

וכיון שנשארת הנשמה בלי מקטרג ונטהר הגוף

אנון חייביא לְאַתְבָּא לון (מחובי) מחוביהון.

מה כתיב וירדף עד דן. רדיף אבתריהו ואודע לון דינא דההוא עלמא ועונשא דגיהנם, ולא יהיב דמיכו לעיניה ביממא ובליליא עד דאוכח לון לאנון חייבין ואתיב לון בתיובתא לגבי קדשא ברין הוא. מה כתיב וישב את כל הרכוש, אתיב לון בתיובתא שלימא כדקא יאות.

וגם את לוט אחיו וגו'. אפלו לההוא יצר הרע אתקיה בהדיה עד דאכפיה בעל כרחיה (ולא) ואמתיק ליה כדקא חזי. כלא אתיב בתיובתא שלימתא כדקא יאות, בגין דלא אשתכח יממא וליליא עד דאוכח לון וירדף לון על ההוא חובא דחאבו עד דתאבו בתיובתא שלימתא כדקחזי.

אהדרנא למילי קדמאי דפרשתא. כתיב (שיר השירים ג) מצאוני השומרים הסובבים בעיר וגו'. (תנן ברוגמא דרמיו באברהם ויצחק ושרה ורבקה יהו"ה, ברוגמא דא רמיו בהאי קרא (רות א) ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי ושם שני בניו מחלון וכליון אפרתים. אלימלך דא נשמתא לנשמתא.

לשון הקודש

כרחו ולא וממתיק אותו כראוי. והכל משיב בתשובה שלמה כראוי, מכיון שלא ישקט יומם וליילה, עד שמוכיח אותם ורודף אותם על אותו החטא שחטאו עד ששבים בתשובה שלמה כראוי.

חזרנו לדברים הראשונים של הפרשה. כתוב (שיר א) מצאוני השמרים הסובבים בעיר וגו'. ושנינו, ברוגמא שרמיו באברהם ויצחק ושרה ורבקה יהו"ה, ברוגמא הוה רמוז בפסוק הוה (רות א) ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי ושם שני בניו מחלון וכליון אפרתים. אלימלך זו

מזדרו ללכת לשם לאותם הרשעים להשיב אותם ומחטאיהם. מה כתוב? וירדף עד דן. רודף אחריהם ומודיע להם את דין העולם שהוא וענש הגיהנם, ולא נותן שנה לעינו ביום ובלילה עד שמוכיח אותם את אותם הרשעים, ומשיב אותם בתשובה לקדוש-ברוך-הוא. מה כתוב? וישב את כל הרכוש. השיב אותם בתשובה שלמה כראוי.

וגם את לוט אחיו וגו' – אפלו את אותו יצר הרע מחזיק עמו, עד שמכניעו בעל

נַעֲמִי דָא נִשְׁמָה, וְאַמַּאי אֲתִקְרִי נַעֲמִי, מִשּׁוּם (תהלים ז) וַיְהִי נָעַם יְיָ אֱלֹהֵינוּ. מִחֲלוֹן דָּא רוּחָא קַדִּישָׁא, וְלָמָּה אֲתִקְרִי מִחֲלוֹן דְּמַחֲל לִיהּ קַדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא. רוּחַ דָּא נִפְשׁ קַדִּישָׁא, וְלָמָּה אֲתִקְרִי רוּחַתְּ עַל שְׁם תוֹרָה. כְּלוּזִין דָּא רוּחָא דְּבַעֲרִי"א, וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה עָלְיוּ הַשְּׁלֹמֹה (קהלת ג) רוּחַ הַבְּהֵמָה, דָּא יִצְרֵר הָרֶעַ. עֲרַפְרָה דָּא נִפְשָׁא דְּשִׁמְאֵלָא בַּת זַוְגִיָּה שֶׁל יִצְרֵר הָרֶעַ. וְלָמָּה אֲתִקְרִי עֲרַפְרָה מִשּׁוּם כִּי עִם קָשָׁה עֲרַף הוּא.

אִי זָכָה בַּר נִשְׁ סִלְקָא נִשְׁמָתָא עֲלָאָה, וְאִי לֹא מִסְתַּלְקִי אֲנִינֵן דּוּכְרִי נִשְׁמָתָא וְרוּחָא וְאַשְׁתָּאָר נִשְׁמָתָא עֲלָאָה וְנִפְשׁ הַשְּׁבִלִית, מַה כְּתִיב, (רות א) וַתַּעַז מִן הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה שָׁמָּה וַשְּׁתִי כְּלוּתִיָּה עִמָּה וַתֹּאמֶר נַעֲמִי לְכָלוּתִיָּה שְׂבָנָה בְּנָתִי וְגו'. וַתֹּאמֶר רוּחַ אֵל תִּפְגְּעֵנִי בִּי וְגו' וְעֲרַפְרָה שְׂבָה לְעַמָּה וְלֶאֱלֹהֵיהָ).

תַּנּוּן עֶבֶד קַדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא יְרוּשָׁלַם לְעִילָא כְּגוֹנוּנָא דִּירוּשָׁלַם דִּלְתַתָּא, בְּשׁוּרִין וּמְגַדְלִין וּפְתַחֲחִין פְּתִיחִין, וְאַנּוֹן חוּמוֹת דְּתַמָּן אִית עֲלֵיהוּ נְטָרִין (דף 9 ע"א) דְּנְטָרִי תְרַעֵי דְאַנּוֹן חוּמוֹת דְּכְתִיב, (ישעיה סב) עַל חוּמוֹתֶיהָ יְרוּשָׁלַם הַפְּקֻדָּתִי שׁוּמְרִים וְגו'. וּמִיכָאֵל כְּהֵנָּא רַבָּא עֲלָאָה מְכַלְהוּ נְטָרִי תְרַעֵי דְאַנּוֹן חוּמוֹת. נִשְׁמָ"ה (דְּאֲתִקְרִי נַעֲמִי) כִּד נִפְקַת מֵהָאֵי עֲלָמָא, אִי זָכָאת עֲאֻלַּת

לשון הקודש

הַנִּשְׁמָה לְנִשְׁמָה.

עִמָּה. וַתֹּאמֶר נַעֲמִי לְכָלוּתִיָּה שְׂבָנָה בְּנָתִי וְגו'. וַתֹּאמֶר רוּחַ אֵל תִּפְגְּעֵנִי בִּי וְגו'. וְעֲרַפְרָה שְׂבָה לְעַמָּה וְלֶאֱלֹהֵיהָ.

שְׂנִינֵנוּ. עֲשֵׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְרוּשָׁלַם שֶׁל מַעְלָה כְּמוֹ יְרוּשָׁלַם שֶׁל מַטָּה, בְּחוּמוֹת וּמְגַדְלִים וּפְתַחֲחִים פְּתוּחִים, וְאוֹתָן הַחוּמוֹת שֶׁשָּׁם יֵשׁ עֲלֵיהֶם שׁוּמְרִים שְׁשׁוּמְרִים אֵת הַשְּׁעָרִים שֶׁל אוֹתָן הַחוּמוֹת, שְׂכָתוּב, (ישעיה סב) עַל חוּמוֹתֶיהָ יְרוּשָׁלַם הַפְּקֻדָּתִי שׁוּמְרִים וְגו'. וּמִיכָאֵל כְּהֵן גְּדוּל עָלְיוֹן מְכַלְמ, שׁוּמֵר פְּתַחֲחִים שֶׁל אֵלֹו הַחוּמוֹת.

הַנִּשְׁמָ"ה וְשִׁנְקֵרָת נַעֲמִי, כְּשִׁינְעֵאָת מִן

נַעֲמִי זֶה הַנִּשְׁמָה. וְלָמָּה נִקְרָאת נַעֲמִי? מִשּׁוּם (תהלים ז) וַיְהִי נָעַם ה' אֱלֹהֵינוּ. מִחֲלוֹן זֶה רוּחַ הַקְּדוּשׁ. וְלָמָּה נִקְרָא מִחֲלוֹן? שְׂמַחֲל לֹו הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. רוּחַתְּ זֶה הַנִּפְשׁ הַקְּדוּשָׁה. וְלָמָּה נִקְרָאת רוּחַתְּ? עַל שְׁם תוֹרָה. כְּלוּזִין זֶה רוּחַ הַבְּהֵמָה, וְעַל זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה עָלְיוּ הַשְּׁלֹמֹה (קהלת ג) רוּחַ הַבְּהֵמָה. זֶה יִצְרֵר הָרֶעַ. עֲרַפְרָה זֶה נִפְשׁ הַשְּׁמָאֵל, בַּת זַוְגִיָּה שֶׁל יִצְרֵר הָרֶעַ. וְלָמָּה נִקְרָאת עֲרַפְרָה? מִשּׁוּם כִּי עִם קָשָׁה עֲרַף הוּא.

אִם זָכָה אָדָם – עוֹלָה הַנִּשְׁמָה הַעֲלִינָה, וְאִם לֹא – מִסְתַּלְקִים אוֹתָם דּוּכְרִי הַנִּשְׁמָה וְהַרוּחַ, וְנִשְׁאָרַת הַנִּשְׁמָה הַעֲלִינָה וְהַנִּפְשׁ הַשְּׁבִלִית. מַה כְּתוּב? (רות א) וַתַּעַז מִן הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה שָׁמָּה וַשְּׁתִי כְּלוּתִיָּה

בְּגִנְתָּא דְעֵדן דְאַרְעָא דְנִטְע קְדִשָׁא בְרִיךְ הוּא לְרוּחִיהוּן דְצַדִּיקָיָא כְּגוֹנוֹנָא דֵההוּא גִנְתָּא דְעֵדן דְלַעֲיָלָא. וְתַמְן כָּל צַדִּיקָיָא דְעֻלְמָא.

וְכַד נִשְׁמַתָּא נִפְקַת מֵהַאי עֻלְמָא, עֲאֵלַת בְּמַעְרְתָּא דְכַפְלָתָא דְתַמְן אִיהִי פִתְחָא דְגֵן עֵדן. פְּגַעַת בְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן וּבְאֲנוּן אֲבָהוּן דְתַמְן, אִי זְכָאת אִיהִי, חֲדָאן בָּהּ וּפְתַחֲוּן לָהּ פְתַחֲוּן וְעֲאֵלַת. וְאִי לָא דְחִיִּין לָהּ לִבְר. (ומה היא אמרה כד דחיינו לה לבר (שיר השירים ג) מְצֻאוֹנֵי הַשּׁוּמְרִים וְגו' אֲזֵלַת. לְבַתֵּר דְאֲזֵלַת תַּמְן מִקְמֵי דְאַתְיָא לְעֻלְמָא דָּא וְהִיבַת גַּר עַל רִישֵׁיהּ שְׁנַאמַר (איוב כט) בְּהִלּוֹ גְרוּ עָלַי רֵאשִׁי כֹּל מֵאֵן דְחִזוֹן לָהּ מִזְדַּעְזְעִין וְאִמְרֵי הוּאֵת נַעֲמִי.

אַתִּיבַת הִיא וְאִמְרָה (רות א) אַל תִּקְרָאנָה לִי נַעֲמִי קְרָאנִי לִי מְרָא וְגו'. אֲנִי מְלֵאָה הִלְכְתִי בַהֲהוּא אַתֵּר וְרִיקָם הִשִּׁיבֵנִי יְיָ בְּלֵא תוֹרָה וּבְלֵא מַעֲשִׂים טוֹבִים דְאֵעִיל לִי כְּגוֹפָא בִישָׂא לְמַה תִּקְרָאנָה לִי נַעֲמִי וְיְיָ עֲנֵה בֵּי. וְאִי זְכָאת עֵיִילַת לְגִנְתָּא דְעֵדן, פִּיּוֹן דְעֵיִילַת יִתְבָּא תַמְן בְּגִנְתָּא (אזדוונגת באלימלך דא מחלון דדא רוח אזדוונג ברות דדא נפש השכלית) וְאַתְלַבְּשׁוּ (ד"א וְאַתְלַבְּשַׁת) תַּמְן בְּלִבוּשָׁא דְדִיוֹקְנָא דֵהַאי עֻלְמָא וְאַתְעֵדְנַת תַּמְן.

לשון הקודש

שְׁנַאמַר (איוב כט) בְּהִלּוֹ גְרוּ עָלַי רֵאשִׁי, כָּל מִי שְׂרוּאִים אוֹתָהּ מִזְדַּעְזְעִים וְאוֹמְרִים הוּאֵת נַעֲמִי! הִיא מְשִׁיבָה וְאוֹמְרַת, (רות א) אַל תִּקְרָאנָה לִי נַעֲמִי קְרָאנִי לִי מְרָא וְגו'. אֲנִי מְלֵאָה הִלְכְתִי – בְּאוֹתוֹ מְקוֹם, וְרִיקָם הִשִּׁיבֵנִי ה' – בְּלִי תוֹרָה וּבְלִי מַעֲשִׂים טוֹבִים, שְׁהַכְּנִים אוֹתִי לְגוֹף רַע. לְמַה תִּקְרָאנָה לִי נַעֲמִי וְה' עֲנֵה בֵּי. וְאִם זוֹכָה, נִכְנְסַת לְגֵן עֵדן. פִּיּוֹן שְׁנִכְנְסַת, יוֹשְׁבַת שָׁם בְּגֵן וּמְזוֹנְגַת עִם אֱלִימֶלֶךְ, זֶה מְחִלוֹן, שְׁנֵה הַרוּחַ מִזְדוּגָה עִם רוּחַ, שְׁנֵה הַנֶּפֶשׁ הַשְּׂכֵלִית וְהַתְּלַבְּשׁוּ ד"א וְאַתְלַבְּשַׁת שָׁם בְּלִבוּשׁ שֶׁל הַדְּמוּת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה וְשָׁם מְתַעֲדְנַת.

הָעוֹלָם הַזֶּה, אִם זוֹכָה – נִכְנְסַת לְגֵן הָעֵדֶן שֶׁל הָאָרֶץ שְׁנִטְע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְרוּחוֹת הַצַּדִּיקִים כְּמוֹ אוֹתוֹ גֵּן עֵדֶן שְׁלֹמְעֵלָה, וְשָׁם כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁל הָעוֹלָם. וּבְשֵׁהַנְּשִׁמָּה יוֹצֵאת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, נִכְנְסַת לְמַעְרַת הַמַּכְפֵּלָה שְׁשָׁם הוּא פִתְחַ גֵּן הָעֵדֶן. פּוֹנְשֵׁת בְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן וּבְאוֹתָם הָאֲבוֹת שְׁשָׁם. אִם הִיא זוֹכָה – שְׂמַחִים בָּהּ וּפּוֹתְחִים לָהּ פְתַחֲוּם וְנִכְנְסַת, וְאִם לֹא – דוֹחִים אוֹתָהּ הַחוּצָה וּמַה הִיא אוֹמְרַת בְּשׂוֹחֲחִים אוֹתָהּ הַחוּצָה? (שיר ג) מְצֻאוֹנֵי הַשּׁוּמְרִים וְגו' וְהוֹלְכַת. אַחַר שֶׁהוֹלְכַת שָׁם מְלַפְנֵי שְׂבָאָה לְעוֹלָם הַזֶּה וְנִתְּוֵן גַּר עַל רֵאשׁוֹ,

סַתְרָא דְסַתְרִין לְחַכְמֵי לְבָא אַתְמַסְר. (ארבע) תַּלְת דְרַגִין אַנּוּן
 דְאַחִידוּן דָּא בְדָא, וְאַלִין אַנּוּן נְפֵשׁ (נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא נִשְׁמָתָא
 עֲלָאָה דְאַתְקְרִי יו"ד) רו"ח וּנְשָׁמָה. (נפ"ש) נְפֵשׁ אִיהוּ חִילָא דְגּוּפָא
 אַתְבְּנֵי מַנְיָה. דְכַד בַּר נֶשׁ אַתְעַר בְּהַאי עֲלָמָא לְאַזְדוּוּגָא בְּנוֹקְבִיָּה
 כָּל שְׁיִיפֵי מְסַתְפְּמֵי (נ"א מִתְכַּנְשִׁי) וּמִתְתַּקְנֵי לְאַתְהַנְּאָה (לְנִשְׁמָה)
 תַּמּוּן, וְהָהוּא נְפֵשׁ וְרַעוּתָא דִּילֵיהּ אֶסְתַּכְּם בִּיהּ בְּהָהוּא עוּבְדָא (מִמֶּשׁ)
 וּמְשִׁיךְ לֵיהּ לְהָהוּא נְפֵשׁ וְאַעִיל לֵיהּ תַּמּוּן בְּהָהוּא זְרַעָא דְאוּשִׁיד.

וּמַגּוּ רַעוּתָא וּמְשִׁיכוּ דְנִפְשָׁא דְמְשִׁיךְ תַּמּוּן, אַתְמַשְׁךְ חִילָא אוּחְרָא
 תַּמּוּן מְאַנּוּן דְרַגִין דְאַתְקְרוּן אִישִׁי"ם, וְעָאל כְּלָא בְּמְשִׁיכוּ
 דְהָהוּא זְרַעָא, וְאַתְבְּנֵי מַנְיָה גּוּפָא. וְדָא אִיהוּ חִילָא קְדַמָּא תַּתָּאָה
 דְאַנּוּן (ארבע) תַּלְת.

וּבְגִין דְהָאִי (נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא) נְפֵשׁ אַקְרִיב בְּדַבְּקוּתָא וִיסוּדָא דְגּוּפָא,
 קַרְבְּנָא דְאַתְקְרִיב לְכַפְרָא עַל נִשְׁמָתָא אַתְיְהִיבַת חוּלְקָא
 לְאַנּוּן דְרַגִין דְאַישִׁי"ם (דְאַתְקְרוּן רוּחַ וְנִפְשׁ הַשְּׂכֵלִית) בְּגִין דְמְשִׁיכוּ
 דְחוּלְקָא דְהָהוּא (נִשְׁמָה) נְפֵשׁ אַתִּי מַנְיָהּ. וְהִינוּ דְכְּתִיב אַתְ קַרְבְּנֵי

לשון הקודש

וּמִתְלוּךְ רַצוּן וְהַמְשַׁכַּת הַנְּפֵשׁ שְׁמוּשְׁךְ
 לְשָׁם, נִמְשָׁךְ בַּח אַחַר לְשָׁם מְאוּתָן
 הַדְרָגוֹת שְׁנַקְרָאוֹת אִישִׁי"ם, וְהַכֵּל נִכְנָס
 בְּמְשִׁיכַת הַזְרַע הַהוּא וְנִכְנָה מִמֶּנּוּ הַגּוּף.
 וְהוּוּ הַכַּח הָרְאִישׁוֹן הַתַּחְתּוֹן שֶׁל אוֹתָם
 (ארבע) שְׁלֵשׁ.

וּמְשׁוּם שׁוֹאֵת וּנְשָׁמָה לְנִשְׁמָה הַנְּפֵשׁ
 נִקְרַבַת בְּדַבְּקוֹת וְהִיסוּד שֶׁל הַגּוּף,
 הַקְרָבָן שְׁנַקְרַב לְכַפֵּר עַל הַנְּשָׁמָה נִתָּן
 חֵלֶק לְאוֹתָם הַדְרָגוֹת שֶׁל אִישִׁי"ם
 וּשְׁנַקְרָאוּ רוּחַ וְנִפְשׁ הַשְּׂכֵלִית, מְשׁוּם
 שְׁמְשִׁיכַת הַחֵלֶק שֶׁל אוֹתָהּ וּנְשָׁמָה

סַתְרַת הַסַּתְרִים נִמְסַר לְחַכְמֵי הַלֵּב.
 (ארבע) שְׁלֵשׁ דְרָגוֹת הֵן שְׁאַחֲזוֹת זוּ בְּזוּ,
 וְאַלוּ הֵן נְפֵשׁ וּנְשָׁמָה לְנִשְׁמָה, הַנְּשָׁמָה הַעֲלִיוֹנָה
 שְׁנַקְרָאת יו"ד) רו"ח וּנְשָׁמָה. (נפ"ש) הַנְּפֵשׁ
 הִיא הַכַּח שֶׁהַגּוּף נִכְנָה מִמֶּנּוּ. שְׁבַאֲשֶׁר
 הָאָדָם מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם הַזֶּה לְהַזְדוּגַת עִם
 נִקְבָּתוֹ, כָּל אֵיבְרֵיו מְסַכְּיָמִים וְנ"א
 מִתְכַּנְסִים) וְנִתְקַנְיָם לְהַנּוֹת וּלְנִשְׁמָתוֹ שָׁם,
 וְאוֹתָהּ הַנְּפֵשׁ וְהַרְצוּן שֶׁלוֹ מְסַכְּיָם עִם
 אוֹתוֹ הַמְעַשֶׂה (מִמֶּשׁ), וּמוֹשֵׁךְ אֶת אוֹתָהּ
 הַנְּפֵשׁ וּמְכַנְיָם אוֹתָהּ שָׁם בְּאוֹתוֹ הַזְרַע
 שְׁשׁוּפָךְ.

לחמי לאשי (מהו לחמי לאשי דיהיב מזונא לאשי ודא הוא שפע מאור דאנון מתהנין מזיו השכינה) בגין דהוא כפרה דנפש נטלי חולקיהו. וכד מית בר נש בהאי עלמא, ההיא נפש לא אתעדי מן קברא לעלמין, ובחילא דא ידעי מתיא ומשתעו דא עם דא.

רוח איהו דמקיים לנפש בהאי עלמא. ואיהו משיכו דאתערוותא דנוקבא לגבי דכורא כד אנון בתיאובתא חדא. וכדין אתערת לגבי דכורא בתיאובתא דילה, להאי רוח פגוונא דנוקבא לגבי דלתתא אשדיאת זרעא בתיאובתא לגבי דכורא. וסתרא דא (כד אשדיאת שפע בתיאובתא לגבי נוקבא והכא רזא) (קהלת יב) והרוח תשוב

אל האלהים אשר נתנה.

והאי רוי"ח (ונפ"ש ונש"מ"ה ונש"מ"ה לנש"מ"ה כד) נפקא מהאי עלמא ואתפרשת מנפש (אתפרשן י"ה אסתלק לגנתא דעדן בשמיא עלאה ומתלבש בדיוקנא עלאה מרקמא בכל גווינין) עאל לגנתא דעדן דבהאי עלמא (תתאה), ואתלבש תמן גו אוירא דגנתא כמה דמתלבשי מלאכי עלאי כד נחתין להאי עלמא. בגין דאנון מההוא רוח הו דכתיב, (תהלים קד) עושה מלאכיו רוחות וגו'.

לשון הקודש

כמו שהנקבה כלפי מטה שופכת זרע בתשוקה אל הזכר. והסתר הזה וכשנשפך שפע בתשוקה לנקבה, וכאן סודו (קהלת יב) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה.

והרוי"ח הו ונפ"ש ונש"מ"ה ונש"מ"ה לנש"מ"ה כאשרו, בשיוצאת מן העולם הזה ונפרדת מן הנפש ונפרדים י"ה מסתלק לגן עדן בשמים העליונים, ומתלבש בדמות עליונה מרקמת מכל הגוונים נכנס לגן העדן שבעולם הזה והתחונן, ומתלבש שם בתוך האויר של הגן כמו שמתלבשים

הנפש באה מהם. והינו שפתוב את קרבני לחמי לאשי ומהו לחמי לאשי שנותן מזון לאשי, וזהו שפע מאור שהם נהנים מזיו השכינה, משום שהואא בפרת הנפש נוטלים חלקם. ובשמת אדם בעולם הזה, אותה הנפש לא זזה מן הקבר לעולמים, ובכח הזה יודעים המתים ומספרים זה עם זה.

הרוח היא שמקימת את הנפש בעולם הזה, והיא משיבת התעוררות הנקבה לזכר פשהם בתשוקה אחת. ואז מתעוררת לזכר בתשוקתה לרוח הו

אוף הָכִי רוּחָא מְתַלְבָּשׁ בְּגוֹן עֵדוֹן דְּאַרְעָא בְּדִיוקְנָא דְהָאִי עֲלָמָא
 וְתַמָּן אֲתַעֲדַנְתּ בְּכָל עֵדוֹנִין, בְּגוֹן עֵדוֹן דָּא אִית צִיּוּרִין וְדִיוקְנִין
 דְהָאִי עֲלָמָא. וְאִית צִיּוּרִין וְדִיוקְנִין דְעֲלָמָא עֲלָאָה, וְתַמָּן כָּל אַנּוּן
 צְדִיקָיָא אֲזִלִין וּמִתַּעֲדָנִין תַּמָּן, וּבְרִישׁ יְרַחֵי וְשַׁבְתִּי אַנּוּן בְּעָזוֹן
 לְסִלְקָא לְעִילָא. (דִּיוקְנָא דָּא מְרוּחָא וְאִשׁ דְּבַהּאֵי עֲלָמָא וּבְדִיוקְנָא דָּא אֲתַעֲדָנוּ
 בְּכָל עֵדוֹנִין וּבְכָל זְמַנֵּי וְנִרְחֵי וְשַׁבְתִּי אֶסְתַּלְקוּ רַחֵי וְנִפְשֵׁי וּמִתַּפְשְׁטֵי מֵהָאִי גּוּפָא
 וּמִתַּלְבָּשֵׁי בְדִיוקְנָא עֲלָאָה בְּגוֹן עֵדוֹן דְּלְעִילָא מְרַקְמָא בְּכָל גְּוֹנִין. בְּזַן אֲתַר הוּא יִיֵּה
 בְּלְבוּשָׁא דִּילִיָּה וְאַזְדוּגוּ בְּחָדָא יְהוּ"ה וְאַנּוּן נְהִינִין מְאוּר הַשְּׂכִינָה)

וּבְמַצִּיעוֹת גְּנָתָא אִית עֲמוּדָא חָדָא מְרַקְמָא בְּכָל גְּוֹנִין. וְהָהוּא רוּחַ
 כַּד בְּעָא לְסִלְקָא, אֲתַפְשֵׁט תַּמָּן מֵהָהוּא לְבוּשָׁא (וְנִפְשָׁא
 אֲשֶׁתְּאַרְת תַּמָּן בְּגוּפָא) וְעָאֵל גּוֹ הָהוּא עֲמוּדָא (וְסִלְקַת) וְסִלִּיק לְעִילָא גּוֹ
 הָהוּא אֲתַר דְּנִפְקַת מִנֵּיהּ, כְּדַכְתִּיב וְהָרוּחַ תָּשׁוּב וְגו'.

וְנָטִיל לָהּ מִיכָאֵל כְּהֵנָּא רַבָּא וּמְקָרִיב לָהּ קָרְבַּן בּוֹסְמִין קָמִי קֹדֶשׁ
 בְּרִיךְ הוּא, (וְאַתָּת) וְיִתְבָּא תַּמָּן וּמִתַּעֲדָנָא בְּהָהוּא צְרוּרָא

לשון הקודש

מִסְתַּלְקִים הַרְוִחַ וְהַנְפֵּשׁ וּמִתַּפְשְׁטִים מֵהַגּוּף הַזֶּה
 וּמִתַּלְבָּשִׁים בְּדַמּוֹת עֲלִיוֹנָה בְּגוֹן הַעֲדוֹן שְׁלַמְעֵלָה
 מְרַקֵּם בְּכָל הַגְּוֹנִים. בְּאִינָה מְקוּם הוּא יִיֵּה?
 בְּלְבוּשׁוֹ, וּמִזְדוּגִים יַחַד יְהוּ"ה, וְהֵם נְהִינִים מְאוּר
 הַשְּׂכִינָה.

וּבְאַמְצֵעַ הֵנָּן יֵשׁ עֲמוּד אֶחָד מְרַקֵּם
 בְּכָל הַגְּוֹנִים, וּכְשֶׁאֲוֹתָה הָרוּחַ בְּאֲשֶׁר
 רוּצָה לְעֵלוֹת, מִתַּפְשְׁטַת שָׁם מֵהַלְבוּשׁ
 הַהוּא וְהַנְפֵּשׁ נִשְׁאַרְת שָׁם בְּגוּף וְנִכְנַסְת
 לְתוֹךְ אוֹתוֹ הָעֲמוּד וְעוֹלָה וְעוֹלָה לְמַעְלָה
 לְתוֹךְ אוֹתוֹ הַמְקוּם שֶׁיִּצְאָה מִמֶּנּוּ,
 כְּפַתּוּב וְהָרוּחַ תָּשׁוּב וְגו'.

וְנָטִיל אוֹתָהּ מִיכָאֵל הַבְּהֵן הַגְּדוֹל,
 וּמְקָרִיב אוֹתָהּ קָרְבַּן בְּשָׁמִים לְפָנֵי

הַמַּלְאָכִים הָעֲלִיוֹנִים בְּשִׁיּוּרְדִים לְעוֹלָם
 הַזֶּה, מִשּׁוּם שֶׁהֵם מְאוֹתָהּ הָרוּחַ הַיּוֹ,
 שְׁכַתּוּב (תְּהִלִּים קד) עֲשֵׂה מְלָאכֵינוּ רוּחוֹת
 וְגו'.

אַף כִּד הָרוּחַ מִתַּלְבָּשֵׁת בְּגוֹן הָעֲדוֹן שֶׁל
 הָאָרֶץ בְּדַמּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְשָׁם
 מִתַּעֲדָנַת בְּכָל הָעֵדוֹנִים. בְּגוֹן הָעֲדוֹן הַזֶּה
 יֵשׁ צִיּוּרִים וּדְמִיוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְיֵשׁ
 צִיּוּרִים וּדְמִיוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן, וְשָׁם
 כָּל אוֹתָם הַצְּדִיקִים הוֹלְכִים וּמִתַּעֲדָנִים
 שָׁם. וּבְרִאשֵׁי חֲדָשִׁים וְשַׁבְּתוֹת הֵם
 רוּצִים לְעֵלוֹת לְמַעְלָה וְהַדַּמּוֹת הַזֶּה מְרוּחָא
 וְאִשׁ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. וּבְדַמּוֹת הַזֶּה מִתַּעֲדָנִים בְּכָל
 הָעֵדוֹנִים, וּבְכָל הַמּוֹעֲדִים וְהַחֲדָשִׁים וְהַשַּׁבְּתוֹת